

Åsa Rurling
Analysavdelningen

08-563 088 67
asa.rurling@hsv.se
www.hsv.se

Reg.nr 81-4909-12
2012-09-25

Rapport om de fyra uppgifter som läckte ut vid genomförandet av högskoleprovet den 31 mars 2012

Händelsen

Högskoleverket uppmärksammades dagen efter provdagen den 31 mars 2012 på att fyra av uppgifterna inom delprovet ORD hade läckt ut på internetforumet Flashback under lunchen på provdagen. De fyra orden tillhörde provpass 4, som skulle påbörjas kl. 14, direkt efter lunch. De fyra uppgifterna hade läckt ut cirka 20 minuter innan. På Flashback kunde man också på söndagen läsa att det var från en skola i Uppsalaområdet som uppgifterna hade läckt.

Ansvarig utredare på Högskoleverket, som var den som av en journalist blev uppmärksammad på läckan, informerade samma kväll ansvarig avdelningschef, som i sin tur informerade universitetskanslern och ställföreträdande myndighetschef samt den biträdande avdelningschefen. Även administrativ handläggare för högskoleprovet på verket och informationschefen informerades.

Umeå universitet, som på Högskoleverkets uppdrag ansvarar för bland annat konstruktionen av provet samt kontakterna med tryckeri och distributör, fick på måndagen rapport från provansvarig vid Uppsala universitet att några kartonger med provmaterial från tryckeriet hade varit packade fel på så sätt att häftena för provpassen inte låg i ordning. En provledare hade inte uppmärksammat detta utan hade delat ut häftet för provpass 4 istället för häftet för provpass 2. Direkt efter det att hon hade upptäckt detta hade hon uppmanat provdeltagarna att inte titta i provhäftena och samlat in dem.

Högskoleverkets kontakter med provansvariga vid lärosätena visar att det endast har varit kartonger som gick till Uppsala som har varit packade på ett felaktigt sätt. Det är nio provledare i det området som har rapporterat fel och det rör sig om cirka 10 kartonger av drygt 100.

Om det är en provdeltagare som själv har suttit i lokalen som har läckt uppgifterna på Flashback eller om han eller hon har fått dem från någon annan som har befunnit sig i den lokalen är okänt. Om det finns provdeltagare som har fått reda på fler uppgifter än dessa fyra

är också okänt. Högskoleverket har agerat utifrån det som har varit känt – att fyra uppgifter fanns att tillgå på webben före aktuellt provpass.

Högskoleverkets beslut att stryka de fyra uppgifterna

Efter att ha diskuterat med Umeå universitet, som på verkets uppdrag även ansvarar för rättning och normering av högskoleprovet, om eventuella konsekvenser, beslutade Högskoleverket att de fyra uppgifterna skulle strykas. Högskoleprovsgruppen vid Umeå universitet stödde detta beslut. Innan beslutet fattades hade det i olika sociala medier börjat florerat rykten om att hela högskoleprovet skulle ogiltigförklaras och att det skulle bli omprov. Från Högskoleverkets sida var det angeläget att snabbt komma ut med information om att det inte var aktuellt samt vilka åtgärder Högskoleverket hade beslutat om. Information om beslutet lades ut på webbplatserna hsv.se och studera.nu samt på sidan Allt om högskoleprovet på Facebook.

På tisdagen fattade universitetskanslern ett formellt beslut att de fyra uppgifterna skulle strykas.

Reaktioner på Högskoleverkets beslut och verkets beredskap att hantera provdeltagares med fleras synpunkter

På måndagen efter provet ringde flera journalister till Högskoleverket direkt på morgonen för att få verkets kommentar till de läckta uppgifterna. Även oroliga provdeltagare hörde av sig för att få veta vad som skulle hända med provresultatet. Vid lunchtid gick Högskoleverket ut med informationen om att verket beslutat att stryka de fyra uppgifterna.

På tisdagen diskuterade Högskoleverket vilken ytterligare information som behövdes. Det var angeläget att få ut mer information om vilka konsekvenser det skulle kunna få för normeringen när de fyra uppgifterna ströks. Många provdeltagare tittade i gamla normeringstabeller och drog utifrån dessa felaktiga slutsatser om vilken normerad poäng de skulle få när de hade ”blivit av med” fyra poäng. En intervju med ansvarig för normeringen av provet vid Umeå universitet genomfördes och lades ut på Högskoleverkets webbplatser. Syftet var att förklara innebörden av att normera provresultatet och konsekvenserna av att stryka de fyra uppgifterna.

Många av dem som hörde av sig till Högskoleverket ville överklaga, alternativt stoppa beslutet. Beslutet går enligt högskoleförordningen inte att överklaga, men de som ville överklaga uppmanades att e-posta överklagandena till Högskoleverket för vidarebefordran till Förvaltningsrätten i Stockholm för handläggning. Förvaltningsrätten fattade den 31 augusti beslutet att avvisa överklagandena eftersom beslutet inte är överklagbart.

Processen från konstruktion till genomförande av provet

Högskoleverket ansvarar för att ta fram högskoleprovet, medan lärosätena ansvarar för att anordna det. Hela hanteringen av provet är omgärdat med stor säkerhet eftersom sekretessen inte får röjas. Om ett prov skulle läcka ut innan provdagen skulle det kunna innebära att hela antagningsprocessen skulle äventyras. Samtidigt är det många personer inom olika organisationer som är involverade i hanteringen av högskoleprovet - från konstruktionen av provet till rättningen av det. Säkerheten kring provet behöver säkerställas i alla led.

På tryckeriet finns rutiner som är väl utarbetade och som ska säkerställa att hela hanteringen av provet kan ske på ett sådant sätt att inte sekretessen röjs. Kraven på tryckeriet vad gäller säkerhet och sekretess är mycket hårda. All personal skriver också under överenskommelser om tystnadsplikt och att man inte ska genomgå provet under den tid man arbetar på tryckeriet. Posten har också väl utarbetade rutiner för att hämta och distribuera provet. På motsvarande sätt har lärosätena väl utarbetade rutiner för hanteringen av provet inför provdagen.

Efter varje provomgång genomförs ett uppföljningsmöte om hur rutiner etc. har fungerat under den aktuella provomgången. Vid dessa möten framkommer det om det finns rutiner som har brustit vid provomgången och åtgärder diskuteras och beslutas.

Åtgärder för att undvika liknande händelser i framtiden

Högskoleverket har efter att uppgifterna läckt ut varit angeläget om att säkerheten kring högskoleprovets genomförande ska ses över i alla delar. Högskoleverket har haft interna möten och diskuterat vad som bör åtgärdas samt haft möten med de externa aktörer som är involverade i processen. Frågan har också diskuterats på en konferens med samtliga provansvariga vid lärosätena.

Högskoleverket har vidtagit, alternativt beslutat att vidta, bland annat följande åtgärder:

Packning av provet

- Högskoleverket har haft uppföljningsmöte med tryckeriet efter vårens provomgång. Tryckeriet har identifierat vad som troligtvis har inträffat i samband med att provet har packats i kartonger och har meddelat Högskoleverket att man kommer att säkerställa att rutinerna följs.
- De påsar som provet packas i kommer att märkas tydligare så att provpass och klockslag då provpasset ska starta tydligt framgår. Detta för att underlätta för provledarna då de ska dela ut provet.

Provdagen

- Högskoleverket kommer att uppmana lärosätena att se över sina åtgärder mot fusk, otillåtna hjälpmedel, störande av ordningen etc. Det är viktigt att visa att sådant inte accepteras under provdagen.
- Högskoleverket har tagit upp frågor som rör mobiltelefoner med provansvariga. Mobiltelefoner är också datorer som kan användas för att nå internet för att både söka och sprida information. Lärosätena måste diskutera vilka konsekvenser det kan få om provdeltagare använder mobiltelefonen under ett provpass.
- Universitet och högskolor har uppmärksammats på att de måste vara tydliga mot provledare med att de ska vara noggranna när de delar ut provmaterial. Ytterst är det provledarens ansvar att rätt provpass delas ut. Det är också provledarens ansvar att ingen provdeltagare tittar i det utdelade häftet förrän provledaren säger till.

Internt Högskoleverket

- En riskanalys för högskoleprovet kommer att genomföras under hösten 2012 för att identifiera olika scenarion, möjliga lösningar samt konsekvenser av dessa.